

Kitap Tanıtımları

Book Reviews

Prof. Dr. Hayri BOZGEYİK**

ÖZ

Reklam hukuku literatürüne uzun bir aradan sonra kıymetli bir eser girdi. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Üyesi Dr. Adem Aslan'ın yakında okuyucuyla buluşan Türk Reklam Hukuku adlı çalışması, reklam hukukunu bütün yönleri ile ele almayı amaçlıyor. Çalışma, reklam verenler, reklam sektörü, uygulamacılar ve araştırmacılar için önemli bir referans teşkil ediyor.

Anahtar Kelimeler: Reklam, Reklam Hukuku, Karşılaştırmalı Reklamlar.

ABSTRACT

A valuable work has entered the advertising law literature after a long time. Turkish Advertising Law, Member of the 11th Civil Chamber of the Supreme Court, Dr. Adem Aslan's work, which will soon meet with readers, aims to deal with advertising law in all its aspects. The study constitutes an important reference for advertisers, the advertising industry, practitioners and researchers.

Keywords: Advertising, Advertising Law, Comparative Advertisements.

* (Kitap Tanıtımları, Geliş Tarihi: 11.10.2021 / Kabul Tarihi: 30.10.2021).

** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, ORCID: 0000-0002-9974-7459, hbozgeyik@ybu.edu.tr.

Reklam hukuku literatürü uzun bir aradan sonra kıymetli bir eser kazandı. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi Üyesi Dr. Adem Aslan'ın yakında okuyucuyla buluşan Türk Reklam Hukuku adlı çalışması, reklam hukukumuzu bütün yönleri ile ele almayı amaçlıyor.

Dijital çağda reklam, artık çok boyutlu hukuki başlıklarla, her zamankinden daha fazla karmaşık bir konu olarak karşımıza çıkmaya başladı. Geleneksel reklam mecralarına her geçen gün yeni yöntemler eklenmekte, böylece reklam piyasası bir yandan ekonomik açıdan büyürken, diğer yandan yeni hukuki sorunları da beraberinde getirmektedir.

Bu noktada Dr. Aslan'ın eseri, reklam bağlantılı uyumsuzlukların, artık klasik reklamlardan çok dijital reklamlar konusunda ortaya çıktığına dikkat çekiyor. Temelde ticarî reklamlar ve karşılaştırmalı reklamlar odağında kaleme alınan eserin, bununla sınırlı kalmayıp ve bütün ticari reklamları da kapsadığı görülüyor.

Eserde vurgulandığı üzere, günümüzde reklam mecrası kavramına, radyo, TV, gazete, dergi gibi geleneksel mecraların yanı sıra, teknoloji ve dijital alandaki gelişmelere paralel olarak, her türlü internet ortamı, mobil cihazlar, gökyüzü ve diğer sanal ortam da dahil olmuş durumda. Eser, bu şekilde ilerleyen sürece ürün yerleştirme, bilinçaltı, satır arası, meta-tag, anahtar kelime reklam gibi yeni yöntemlerin de dahil olduğuna da dikkat çekiyor.

Eserde vurgulandığı üzere, reklamın, reklam verenler açısından temel işlevi, mal ve hizmetlerin tanıtımı ve daha çok piyasa elde edilmesine aracılık gibi bir işlevi bulunmaktadır. Reklamın tanıtım boyutu, tüketici açısından da son derece kıymetli olan bilgilenmeye hizmet etmektedir.

Eserde, reklamların, mal ve hizmet piyasalarında rekabetçi bir yapının oluşmasına hizmet ettiği, makro ekonomik yapının güçlenmesine katkı sağladığı, bu açıdan tüketici ve rakiplerin yanı sıra devleti de yakından ilgilendirdiğine dikkat çekilmektedir.

Çalışmada dikkat çekilen hususlardan birisi de reklamın tüketici kitlesini aldatmaya, rakiplere zarar vermeye, serbest rekabet ortamını bozmaya dönük bir araç haline dönüşme potansiyelidir. Reklamın olumlu ve olumsuz çok boyutlu hukuki ve ekonomik etkilere sahip olması, reklam hukuku kurallarının çok iyi düzenlenmesini, reklamın etkilerinin ilgili bütün kesimler tarafından önceden iyi simüle edilmesini gerektirmektedir.

Çalışmada, temelde yanıltıcı reklam ve karşılaştırmalı reklamlar olmakla birlikte, herhangi bir karşılaştırma içermeyen reklamlar, olumsuz reklamlar, benzer sonuçları doğurması açısından çeşitli basın açıklamaları, haber, yorum ve beyanlar da incelenmiş, ayrıca, reklamın tüketici ve haksız rekabete ilişkin düzenlemeleri ile reklama ilişkin idari ve yargısal denetim ile reklam özdenetim kuruluşu denetimi de ele alınmıştır.

Ana hatları ile kısaca tanıtmaya çalıştığımız Dr. Adem Aslan'ın Türk Reklam Hukuku adlı çalışması Türk hukuk literatürüne önemli bir katkı yapmakta, eser bu niteliği ile uygulamacılar, öğrenciler ve araştırmacılar için önemli bir kaynak teşkil etmektedir.

ÖZ

"Çalışan Buluşları Hukuku", Türk hukukunda çalışan buluşlarına ilişkin olarak yazılmış akademik nitelikte yazılmış rehber eser mahiyetinde önemli bir çalışmadır. Çalışma bu nedenle özellikle buluş faaliyeti yürüten işletmeler, buluşçu çalışanlar, yükseköğretim kurumları, kamu kurum ve kuruluşları ile hukukçular için temel bir başvuru kaynağı niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Buluşçu, Çalışan Buluşu, Patent.

ABSTRACT

"The Law of Employee Inventions" is an academic guidebook written on employee inventions in Turkish law. The study is a basic academic reference source for businesses that carry out invention activities, inventive employees, higher education institutions, public institutions and organizations and lawyers.

Keywords: Inventor, Employee Inventions, Patent.

* (Kitap Tanıtımları, Geliş Tarihi: 02.12.2021 / Kabul Tarihi: 06.12.2021).

** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, ORCID: 0000-0002-9974-7459, hbozgeyik@ybu.edu.tr.

Patent korumasının temel işlevlerinden biri, yeni buluşlar geliştirmeleri konusunda patente yatırım yapan sermaye sahiplerini teşvik etmektir. Bazı ülkelerde kanun koyucular, işverenler tarafından maaşlarına yapılacak buluş bedeli ödemesi ile, buluş konusunda çalışanları da teşvik etmektedir. Ülkemizde her iki teşvik mekanizması da kabul edilmiştir.

Ülkemiz önemli bir sanayi potansiyeline sahiptir. Buluş ve patentin temeli olan ar-ge konusunda ciddi destek ve teşvikler söz konusudur. Özel sektör gibi, kamu sektörü ve üniversitelerde de bu konuda önemli çalışmalar yapıldığı görülmekte, 2017 yılında yürürlüğe giren SMK ve buna bağlı düzenlemeler dikkate alındığında, konunun ülkemizde daha kapsamlı bir şekilde ele alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

Öten yandan, ülkemizde patent hukukuna ilişkin literatürün de yavaş da olsa, her geçen gün zenginleştiğini görmek sevindiricidir. Bu çalışmalardan bir kısmı elbette çalışan buluşlarına ilişkindir. Kısa bir süre önce çıkan Çalışan Buluşları Hukuku adlı eseriyle Dr. Cahit Suluk, mer'i hukukumuzdaki sistemi kapsamlı bir şekilde ele almıştır. Günümüzde buluşların yüzde doksanının çalışanlar tarafından geliştirildiği dikkate alındığında, çalışmanın ülkemizin bugünü ve geleceği açısından nedenli önemli bir ihtiyaca odaklandığı daha kolay görülecektir.

Onbir Bölümden oluşan kitabın *Birinci Bölümünde* buluş, buluşçu, patent-faydalı model, çalışan ve çalışan buluşu gibi kavramlar ile çalışan buluşlarını düzenlemeyi gerektiren nedenler üzerinde durulmuştur. *İkinci Bölümde* karşılaştırmalı hukuk ışığında dünyada ve ülkemizde konuya ilişkin

düzenlemeler incelenmiştir. *Üçüncü Bölümde* sözleşme yönetimine yer verilmiştir. *Dördüncü Bölüm* hizmet buluşlarına, *Beşinci Bölüm* serbest buluşlara, *Altıncı Bölüm* çalışan buluşçuya ödenecek bedele, *Yedinci Bölüm* kamu çalışanlarının buluşlarına, *Sevizinci Bölüm* yükseköğretim kurumlarında geliştirilen buluşlara ayrılmıştır. *Dokuzuncu Bölümde* kamu destekli projelerde geliştirilen buluşlar incelenmiştir. Esasen bu buluşlar çalışan buluşu olmakla birlikte 6769 sayılı SMK'nın sistematığına uygun şekilde bu konu da esere dahil edilmiştir. *Onuncu Bölümde* ise çalışan buluşlarıyla ilgili çıkabilecek uyuşmazlıkların halli ve bu bağlamda zorunlu tahkim usulü açıklanmıştır. Yazar, eserinin *son bölümünde* ise mer'i hukukumuzda konuya ilişkin kabul edilen sistemin analiz ve eleştirisini yapmakta, hukukumuzda kabul edilen hukuki rejimin oldukça bürokratik bir yapıda olduğunu açıklayarak, bunun yerine çok daha pratik ve uygulanabilir bir sistem önerisinde bulunmaktadır.

Yazara göre çalışan buluşlarına ilişkin hukuki sorunlar temelde iki başlık altında toplanmaktadır: Bunlar; hizmet ve serbest buluş ekseninde çalışanlarca geliştirilen buluşların *hak sahipliği* ve çalışan buluşçuya ödenecek *bedel* konularıdır. Yazar, SMK'nın konuya ilişkin düzenlemelerinin (m. 113-122) açıklıktan yoksun olduğunu ve kanunun dilindeki zayıflığın uygulayıcıların işini ciddi şekilde zorlaştırdığını ifade ederek, özellikle çalışana ödenecek bedelle ilgili Çalışan Buluşları Yönetmeliğindeki (ÇBY) belirsiz, hatta çelişkili düzenlemelerin hayata geçirileceği konusundaki zorluğu oldukça ayrıntılı ve özgün gerekçelerle tartışmıştır. Yazar ayrıca, öğretici ve içtihadı da dikkate alarak, Alman hukukundaki mehz düzenlemenin, mer'i

hukukumuzdaki düzenlemelerin nasıl anlaşılması gerektiği konusuna ışık tuttuğuna da dikkat çekmektedir.

Yazar, çalışan buluşlarına ilişkin sistemin, SMK öncesinde çalışmadığı tespitini yaptıktan sonra, ÇBY'nin kısa sürede yürürlüğe girmesiyle bundan sonra çalışabileceği öngörüsünde de bulunmaktadır.

Dr. Cahit Suluk'un Çalışan Buluşları Hukuku adlı eseri, mer'i hukukumuzda çalışan buluşlarına ilişkin olarak yazılmış rehber mahiyetinde bir çalışmadır. Bu bağlamda, özellikle buluş faaliyeti yürüten işletmeler, buluşçu çalışanlar, yükseköğretim kurumları, kamu kurum ve kuruluşları ile hukukçular için temel bir başvuru kaynağı niteliği taşımaktadır.

Prof. Dr. Hayri BOZGEYİK**

ÖZ

Eser Ticaret Hukuku ve Medeni Usul Hukuku Anabilim Dallarını yakından ilgilendiren “ticari uyuşmazlıklarda arabuluculuk” konusunu ele almaktadır. Bu nedenle bu alanlardan iki akademisyenin alt disiplinler arası ortak bir çalışması olarak hazırlanmıştır. Türkiye’de 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (HUAK) ile özel hukuk uyuşmazlıklarının dostane/barışçıl/alternatif çözüm yollarından biri olarak arabuluculuk, ilk defa kurumsal olarak düzenlenmiştir. Ticari uyuşmazlıklarda gerek ihtiyari gerekse zorunlu arabuluculuk konusunu işleyen eserin, konuya ilişkin önemli ve ender bir akademik çalışma niteliğinde olduğu değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Arabuluculuk, Ticari Uyuşmazlık, Arabuluculuğa Elverişlilik.

ABSTRACT

The book deals with the subject of "mediation in commercial disputes", which concern the fields of commercial law and civil procedure law. Therefore, it has been prepared as interdisciplinary and collaborative study of two academics from these fields. With the Law on Mediation in Civil Disputes (HUAK) numbered 6325, mediation, as one of the friendly/amicable/alternative solutions to private law disputes, was regulated institutionally for the first time in Turkey. The Book, which deals with both voluntary and mandatory mediation in commercial disputes, is considered to be an important and rare academic study on the subject.

Keywords: Mediation, commercial disputes, Suitable disputes to mediate.

* (Kitap Tanıtımları, Geliş Tarihi: 20.12.2021 / Kabul Tarihi: 24.12.2021).

** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, ORCID: 0000-0002-9974-7459, hbozgeyik@ybu.edu.tr.

6325 sayılı Kanunda arabuluculuk “*Sistematik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakere-lerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çö- zümlelerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekle-ş-tiren, tarafların çözüm üretmediklerinin ortaya çık-ması hâlinde çözüm önerisi de getirebilen, uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü ki-şinin katılımıyla ve ihtiyari olarak yürütülen uyuş- mazlık çözüm yöntemi*” şeklinde tanımlanmıştır. Tanımda arabuluculuğun ihtiyari yönü ve türü ön plana çıksa da Türk hukuk uygulamasında son yıl-larda zorunlu arabuluculuk daha yoğun bir uygula- maya konu olmuştur. Bu da inceleme konusu eserin nitelik ve tür bakımından iç içe geçmiş ihtiyari ve zorunlu arabuluculuğu ortak çatı altında ele alın-ması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Eser iki temel tartışma alanı üzerine yoğun-laşmıştır. İlki arabuluculuğa ilişkin temel ve genel usulî konulardır. Diğeri ticari uyuşmazlıklar bağla- mında arabuluculuğa elverişlilik ve dava şartı ara- buluculuk hususudur. Eser biri ticaret hukuku ve diğeri medeni usul hukukundan iki akademisyenin hazırladığı ender disiplinler arası ortak çalışmalardır. Çalışma gerek akademik gerekse uygulama bakımından bir başvuru kaynağı niteliğini haizdir.

Çalışmada teori ve uygulama arasında denge muhafaza edilerek hem uygulayıcıların hem de teo- risyenlerin istifadesine olanak tanıyan bir içeriğe yer verilmiştir. Bu yönüyle alana ilişkin akademik çalışmaların tarandığı, bilimsel tartışmalara yer ve- rildiği, kişisel kanaat ve çözümlerin sunulduğu mü- şahede edilmektedir. Diğeri taraftan, kurumsal ola- rak oldukça yeni olan ihtiyari ve dava şartı arabulu- culuk konusunda verilen kararlar eserde titiz bir in- celemeye ve eleştirel bir yaklaşıma tabi tutulmuştur.

Çalışmayı benzer konudaki çalışmadan ayı- ran diğer bir husus ise ticari uyuşmazlıkların önemli bir kısmının ele alınması ve her biriyle ilgili arabu- luculuğa elverişlilik incelemesi ile dava şartı arabu- luculuk kapsamında yer alıp almadıklarının irde- lenmiş olmasıdır.

Çalışmada öncelikle arabuluculuk kurumu tanıtılmış, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu’nun kapsamı ele alınmış, ayrıca arabuluculuğa ilişkin temel ilkeler işlenmiş- tir. Arabuluculuk süreci hakkında bilgi verildikten sonra, arabuluculuk anlaşma belgesinin hukuki ni- teliği ve buna karşı başvurulabilecek yollar ele alın-mıştır. Daha sonra “Dava Şartı Olarak Arabulucu- luk” ve bunun usûl hukuku bakımından ortaya çı- kardığı sonuçlar incelenmiş, buna ilişkin mah- keme kararları bağlamında değerlendirmeler ya- pılmıştır.

Çalışmanın ticari uyuşmazlıklara ilişkin kıs- mında ticari uyuşmazlık kavramı ve bu uyuşmazlık- ların tespiti hususu ile bunların arabuluculuğa elve- rişliliği meselesi ele alınmıştır. Son olarak “İhtiyari ve Dava Şartı Arabuluculuk Bakımından Ticari Uyuşmazlık Türleri” başlığı altında TTK’dan ve di- ğer ilgili mevzuattan kaynaklanan mutlak ticari uyuşmazlıkların önemli bir kısmı arabuluculuğa el- verişlilik ve dava şartı arabuluculuk kapsamında yer alıp almamaları bakımından somut olarak incelen-miştir.

Yazarlardan Erdoğan çalışmanın özellikle usule ilişkin bölümlerinin yer aldığı ilk kısmında Türkiye’de uygulanan arabuluculuk müessesinin güncel ve potansiyel sorunlarına işaret etmiş, mah- keme kararlarını değerlendirmiş ve muhtelif çözüm önerileri sunuştur. Yazarın özellikle 6325 sayılı Ka- nuna ilişkin olarak kanun yapım faaliyetine, medeni usul hukukunun temel müesseslerine ilişkin birta- kım uyumsuzluklara ve Türkiye’deki mevcut

arabuluculuk düzenleme ve uygulamasının yargılamaya ilişkin evrensel hak ve ilkelere etkisine yönelik değerlendirmeleri dikkat çekicidir.

Yazarlardan Eminoğlu ise, Ticari uyuşmazlıkların arabuluculuğa elverişliliği, arabuluculuğun bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak ticari uyuşmazlıklara uygunluğu ve başarı potansiyelini değerlendirmiş, konuya ilişkin düzenleme ve uygulamalar bakımından eleştiriler getirmiştir. Yazar mahkeme kararları bağlamında ticari uyuşmazlıklara elverişlilik incelemesine önemli bir yer ayırmış. Ticari uyuşmazlıkların, özellikle de ortaklık hukukuna ilişkin olan ihtilafların çok yönlü menfaat denklemi göz önünde bulundurulduğunda konuya verilen önemin yerinde olduğu belirtilmelidir. Eminoğlu, ticari uyuşmazlık kavram ve türleri ile ticari işletme, şirketler, kıymetli evrak ve sigorta hukuku gibi ticaret hukukuna ilişkin veya bunlarla bağlantılı alt dallardaki çok sayıda uyuşmazlık türünü incelemiştir. Yazar ayrıca her bir uyuşmazlığın ne ölçüde arabuluculuğa konu olabileceği hususunu değerlendirmiştir.

Çalışmanın, henüz erken evrede bulunan kurumsal arabuluculuk müessesesinin gelişimine önemli katkılar sunduğu, uygulamaya yönelik ufuk açıcı çözümler getirdiği ve sonraki bilimsel çalışmalar için temel başvuru kaynaklardan olma hüviyetini taşıdığı düşünülmektedir.